

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VIII. Argumentum desumptum ex mysterio Incarnationis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

tantum prævidet & explorat. Præterea talis providentia infirmitatem & impotentiam Deo attribuit, & illi denegat supremam dominium in nostras voluntates, & ut loquitur Augustinus, *Humanorum cordium quocunque voluerit inclinandum omnipotentissimam potestatem, ut alibi fusè exposuimus; Deumque assimilat illis hominibus, de quibus fit mentio Lucæ 14. quorum alter volens ædificare turrim, prius sedens computat si habeat sumptus necessarios ad perficiendum, ne incipiat, & perficere non possit. Alter verò iturus committere bellum adversus alium Regem, cogitat si possit cum decem milibus occurrere venienti cum viginti milibus. Ut enim est in illis hominibus sollicitudo, & anxietas ad media inquirenda, ita similiter in Deo constitunt scientiam mediam, ad explorandas occasiones, opportunitates, & circumstantias temporis & loci, in quibus homo confensus est divinæ vocationi, & ad investiganda media per quæ certo & infallibiliter possit assequi quod intendit. Item sicut in illis hominibus est impotentia: si enim essent omnipotentes, sine virium suarum examine aggredierentur intrepidè quæ cogitant. Ita etiam in Deo fingitur impotentia & infirmitas, si independenter ab illa præscientia & prævisione futuri consensûs humanæ voluntatis, non habeat in thesauris suæ omnipotentia media efficacissima, quibus fortiter & suaviter, infallibiliter & liberè, possit movere, applicare, ac determinare voluntates nostras, ad volendum quicquid ipse voluerit. Quis porro (inquit Augustinus) tam impudè desipiat, ut dicat Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?*

Possit etiam suaderi conclusio argumento desumpto ex indifferentia voluntatis, quæ cum quandoque sit in actu, quandoque in potentia, non potest in actu exire, nisi ab aliquo movente extrinseco, quod sit semper in actu, & nunquam in potentia, ad unum per modum liberi determinetur, juxta illud Commentatoris secundo physic. *Ab eo quod est ad unumlibet, non sequitur aliqua actio, nisi ab aliquo alio inclinetur ad unum.* Sed quia hanc rationem in Tractatu de scientia Dei attigimus, eamque fusiùs prosequemur in Tractatu de actibus humanis, eam in præfenti prætermittimus, ut ad aliam ex Tractatu de Incarnatione desumptam progrediamur.

§. VIII.

Argumentum desumptum ex mysterio Incarnationis.

Ultimò suaderi potest conclusio argumento desumpto ex Tractatu de Incarnatione, quod potest sub hac forma proponi. Secundum Scripturam, & Sanctos Patres, omnes actiones & passiones Christi fuerunt à Deo prædefinitæ, & imperatæ; & tamen, non obstante tali prædefinitione & præcepto, fuerunt meritoria, & consequenter perfectè libera, cum libertas sit una ex conditionibus ad meritum requisitis: Ergo simul stant hæc duo, quòd aliquis actus sit à Deo prædefinitus & prædeterminatus, & nihilominus sit perfectè liber, & meritorius; & sic ruit præcipuum Adversariorum fundamentum. Consequentia patet, Antecedens probatur ex illo Lucæ 22. *Filius hominis sicut definitum est vadit.* Et Actorum 4. *Convenerunt in civitate*

Tom. I.

A *ista adversus sanctum puerum tuum Jesum quem unxisti, Herodes & Pontius Pilatus, cum Gentibus & populis Israël, facere que manus tua & consilium tuum DECREVERUNT fieri.* Unde Leo Papa Sermone 7. de passione Domini: *Nulla poterat ratione turbari, quod ante æterna secula, & misericorditer erat dispositum, & incommutabiliter PRÆFINITUM.* Et Sermone 9. *Sacramentum humani generis fuit ante tempora æterna dispositum, & per multas significationes omnibus retro seculis nunciatum.* Item D. Athanasius relatus à D. Thoma opusculo 1. cap. 16. docet *Mysterium Incarnationis esse factum, secundum PRÆDETERMINATIONEM DIVINAM:* Ergo actiones & passiones Christi Domini fuerunt à Deo prædefinitæ.

B Duobus modis ab hoc argumento conantur se expedire Adversarij. In primis enim aliqui cum Vazque, Valentia, & Moncæo, dicunt actiones & passiones Christi Domini fuisse quidem à Deo prædefinitas, & Christo imperatas à Patre, quantum ad substantiam, sed non quantum ad circumstantias; putà quòd Christus moreretur tali loco, tali tempore, tali modo. Unde consequenter ad hanc doctrinam asserunt, Christum non meruisse adimplendo præceptum Patris, quantum ad substantiam, sed solum quantum ad circumstantias.

C Alij verò negare non audent actiones & passiones Christi Domini fuisse prædefinitas à Deo, non solum quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad circumstantias, sed addunt talem prædefinitionem supponere prævisionem futuri consensûs voluntatis humanæ Christi. Unde duo signa vel instantia rationis in Deo fingunt, in quorum primo dicunt, Deum explorasse, & prævidisse per scientiam mediam, quid voluntas creata Christi volitura esset, si poneretur in talibus & talibus circumstantiis; & videns quod illa liberè consensura esset ejus prædefinitioni & præcepto, voluit in sequenti signo illi imponere præceptum moriendi, ejusque mortem & passionem, non solum quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad circumstantias, prædefiniuit.

D Utraque hæc responsio in Tractatu de Incarnatione à nostris Thomistis multipliciter confutari solet. Contra primam arguitur primò ex illo Joan. 4. *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.* Quibus verbis denotatur, non solum substantiam operis, sed etiam modum ex circumstantiis desumptum, sub præcepto Patris fuisse, ac proinde fuisse ab ipso prædefinitum. Unde Actorum 4. illa circumstantia mortis Christi, quod Herodes & Pilatus convenerint in Hierusalem, dicitur à Deo decreta. Proditio Judæ, flagellatio, crucifixio, acetii & fellis potatio, passim in Psalmis prophetantur. Circumstantia etiam temporis notatur Joan. 13. *Sciens Iesus quia venit hora ejus.* Et capite 17. *Pater venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te.* Quæ verba exponens D. August. Tract. 104. in Joan. sic ait: *Ostendit omne tempus, & quid, & quando faceret, vel fieri sineret, ab illo esse dispositum, qui tempori subditus non est: quoniam qua futura erant per singula tempora, in Dei sapientia causas efficientes habent, in qua nulla sunt tempora. Non ergo credatur hæc hora, fato urgente venisse, sed Deo potius ordinante.*

E Secundò impugnatur eadem responsio: Christus mortuus est ex perfectissima obedientia, imò ut ait Bernardus, *Ne perderet obedientiam,*

T 11

In Tractatu de scientia Dei disp. 6. art. 6. §. 5.

In Enciclopedia cap. 58.

Disp. 6. art. 2. §. 8.

Cap. 4.

Cap. 8.

124.

125.

126.

127.

perdidit vitam: Sed perfectior est obedientia, quæ opus quoad substantiam & omnes circumstantias, præceptum, & prædefinitionem supponit, quàm quæ solum supponit substantiam operis præceptam & prædefinitam: Ergo non solum mors Christi, quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad omnes ejus circumstantias, fuit Christo imperata, & à Deo prædefinita.

128. Tertiò, Ex hac doctrina & responsione Adversariorum sequitur Christum non meruisse ex eo præcisè quòd mortuus est, sed ex eo solum quòd tali vel tali modo, aut loco, puta in cruce, in monte Calvaria, &c. At hoc absurdum, & erroneum est: Ergo &c. Sequela Majoris est evidens, nam juxta principia Adversariorum, in Christo non potest esse libertas, nec consequenter meritum, ex ea parte quæ est prædefinitio, vel præceptum: Ergo si mors Christi fuit à Deo quantum ad substantiam prædefinita, & à Patre imperata, illa non potuit esse libera, nec consequenter meritoria quantum ad substantiam. Falsitas autem Minoris constat. Tum quia Apostolus ad Philippenses 2. docet quòd Christus meruit sui nominis exaltationem, per mortem & passionem quam ex obedientia pertulit: *Factus (inquit) obediens usque ad mortem, propter quod & Deus exaltavit illum &c.* Tum etiam, quia ipsa mors & passio Christi, quantum ad substantiam, fuit opus maximè difficile, & laboriosum Christo. Tum denique, quia illa fuit satisfactoria pro peccatis nostris, ut est certum de fide: Ergo & meritoria. Consequentia patet: Non enim minor requiritur libertas ad satisfactionem, quàm ad meritum.

129. Denique impugnatur eadem responsio. Divina providentia, cum sit perfectissima, & universalissima, & se extendat ad omnia ad quæ se extendit ejus causalitas, attingit actus nostros liberos, non solum quoad substantiam, sed etiam quantum ad omnes illorum circumstantias, formalitates, & modos; ut constat ex supra dictis: Ergo cum Deus habeat, vel habuerit multò perfectiorem providentiam de actionibus & passionibus Christi Domini (quia illæ erant summi momenti, & infiniti valoris & æstimationis, & ab ipsis pendeat salus orbis, & honoris divini instauratio) quàm de nostris operationibus, negari non potest illas fuisse ab ipso prædefinitas, non solum quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad modum & circumstantias.

130. Secunda etiam responsio efficaciter impugnari potest, ex triplici absurdo & inconvenienti quod ex illa sequitur. In primis enim hæc responsio evacuat meritum obedientia Christi. Tunc enim obedientia destruitur, quando superior tenetur accommodare voluntatem suam voluntati inferioris, & non è contra; tunc enim superior magis facit voluntatem subditi, quàm subditus voluntatem prælati. Atqui si Deus, salvâ & incolumi Christi libertate, nihil potuit ei præcipere, nec ullam ejus actionem, vel passionem prædefinire, nisi prius exploraverit per scientiam mediam, quid ille ex innata libertate voliturus esset, debuit voluntatem suam accommodare voluntati Christi, & operari, non secundum consilium voluntatis suæ, sed juxta consensum & determinationem voluntatis humanæ Christi: Ergo ex hac responsione & doctrina destruitur meritum obedientia Christi.

Hoc potest magis declarari exemplo Religiosorum: si enim prælatus teneretur se accommo-

A dare voluntati subditorum, nec posset eis præcipere, nisi quod prævideret eos ex innata libertate, & propria inclinatione volituros, certè facile esset ipsis obtemperare, & nullum, aut parvum foret in Religiosis obedientia meritum. Unde sicut in tali casu Religiosus non posset dicere: sicut præcipit mihi prælatus sic facio, sed potius dicere deberet, sic facio sicut prælatus prævidit me volitutum. Ita similiter, Christus non debuisset dicere: *sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio*: Sed potius, sic operor & ago, sicut Pater ab æterno præscivit me volitutum.

Secundò, Si voluntas quam Christus habuit moriendi in cruce pro salute hominum, antecederet decretum & prædefinitionem Dei, sequitur quòd salus hominum debeat refundi tanquam in primam causam, in humanam Christi voluntatem, non verò in divinum decretum, & æternam Dei prædeterminationem: hoc autem est plusquam falsum: Ergo & illud. Sequela probatur: Illa causa quæ primò se determinat ad salutem hominum, est prima causa, & prima radix talis salutis: At juxta hanc responsionem & doctrinam Adversariorum, divina voluntas non primò se determinat ad talem salutem, sed ipsa humana voluntas Christi: siquidem Deus antecederet ad suum decretum, quod nihil aliud est quàm libera suæ voluntatis determinatio, prævidit per scientiam mediam quòd humana voluntas Christi, postea in tali & tali circumstantia, erat se determinatura ad moriendum in cruce pro salute hominum: Ergo divina voluntas non fuit prima causa, & primum determinans hominum salutem, sed potius ipsa humana voluntas Christi.

Tertiò, Ex eadem responsione sequitur prædestinationem Christi non fuisse purè gratuitam, sed dependentem à præscientia meritorum: Consequens est falsum, ut demonstrant Theologi in Tractatu de Incarnatione, & multis Scripturæ testimonijs probat D. Augustinus in libro de prædestinatione Sanctorum cap. 15. & sequentibus: Ergo &c. Sequela probatur: Ideò plures ex Adversarijs docent prædestinationem Angelorum & hominum fieri ex prævisis meritis, quia Deus in signo rationis antecedenti electionem illorum ad gloriam, prævidit bona illorum opera, & futurum consensum voluntatis creatæ: Ergo similiter, si in signo antecedenti Christi prædestinationem, prævidit bona ejus opera futura, & futurum consensum voluntatis humanæ Christi, ejus prædefinitio non fuit purè gratuita, sed dependens à præscientia meritorum.

ARTICVLVS IV.

Præcipua objectiones solvuntur.

Præcipua Adversariorum objectiones solutæ sunt supra, agendo de divinorum decretorum efficacia, & in Tractatu de scientia Dei, convellendo fundamenta scientia mediæ; solum hinc restant quedam Scripturæ & SS. Patrum testimonia exponenda, quæ videntur militare contra nostram sententiam.

